

Hänvisning
Er begäran om utlåtande 14.6.2024
VN/22264/2023

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FIN-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Ylva Lindström, telefon +358 (0)18 25000 (växel)
ylva.lindstrom@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 56 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård

Bakgrund

Landskapsregeringen har den 14.6.2024 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition till lag om ändring av 56 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. I regeringens proposition föreslås att 56 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ändras så att välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen i fortsättningen i regel inte längre har någon lagstadgad skyldighet att utöver brådskande vård ordna sådana hälso- och sjukvårdstjänster som bedöms nödvändiga för personer som vistas olagligt i landet. Dock ska det fortfarande ordnas hälso- och sjukvårdstjänster som behövs för barn som vistas olagligt i landet på i samma omfattning som för välfärdsområdenas invånare.

Lagstiftningsbehörigheten

Regeringens proposition berör rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet behörighet i fråga om hälso- och sjukvård, med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar samt 30 punkten behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål.

Lagstiftningen i fråga om socialförsäkring, i vilken sjukförsäkringen ingår, hör enligt självstyrelselagens 29 § 1 mom. 3 punkt till rikets lagstiftningsbehörighet.

Lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård innehåller delar som tillhör rikets lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselagen och de delarna ska även vara tillämpliga på Åland. Sådana delar är regleringar som berör hemkommun och förhållandet till utländska makter med beaktande av bestämmelserna i 9 och 9 a kap. i självstyrelselagen.

Landskapsregeringens yttrande

Regeringens proposition rör rättsområden där landskapet har egen lagstiftningsbehörighet i de delar som rör ordnandet av social- och hälsovård. Av lagförslaget nämns 20 § 3 mom. i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) där det framgår att Folkpensionsanstalten ersätter av statens medel de kostnader som ett välfärdsområde, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen har för den offentliga hälso- och sjukvårdens tjänster, när sådan brådskande vård som avses i 50 § i hälso- och sjukvårdslagen eller hälso- och sjukvårdstjänster med stöd av 56 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård har getts en person som inte har hemkommun i Finland och vars vårdkostnader inte har kunnat tas ut enligt 13 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård 1 § 4 mom. framgår att vad som i 9, 12, 20, och 32 § föreskrivs om välfärdsområden tillämpas i landskapet Åland på den myndighet som svarar för ordnandet av hälso- och sjukvård i landskapet. Eftersom Folkpensionsanstalten ersätter välfärdsområdena för kostnader som uppkommer enligt 56 a § i lag om ordnande av social- och hälsovård ska Folkpensionsanstalten även ersätta Ålands hälso- och sjukvård som är motsvarande myndighet på Åland.

Landskapsregeringen uppmärksammar att den föreslagna övergången från nödvändig vård till enbart akutvård kan medföra etiska utmaningar för vårdgivare och negativa konsekvenser för individer, då den legala statusen ska avgöra rätten till vård. Utgående från en barnkonsekvensanalys konstateras dessutom att barn kan påverkas negativt när deras föräldrar inte får den nödvändiga vården.

I övrigt hör, som tidigare konstaterats, utkastet till proposition till landskapets lagstiftningsbehörighet och något ytterligare yttrande lämnas inte.

Minister

Arsim Zekaj

Byråchef

Ylva Lindström

FÖR KÄNNEDOM

Ålands representant i Helsingfors, Johan Ehn, johan.ehn@regeringen.ax
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
